

**ПЪРВА МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРИЛОЖНА
КОНФЕРЕНЦИЯ „КОНТАКТ НА ЕЗИЦИ И
КУЛТУРИ.
БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК В КОНТЕКСТА НА
МИГРАНТСКАТА КРИЗА И АДАПТАЦИЯТА НА
БЕЖАНЦИ“**

(17 – 19 ноември 2023 г., Харманли)

Гл. ас. д-р Рени Манова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В периода 17 – 19 ноември 2023 г. в Харманли бе проведена Първата международна научно-приложна конференция „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“¹. Научният форум бе организиран съвместно от катедра „Български език като чужд“ с ръководител доц. д-р Атанас Атанасов (Факултет по славянски филологии, Софийски университет „Св. Климент Охридски“) и Асоциацията на преподавателите по български език като чужд (АПБЕЧ) с председател проф. д.ф.н. Красимира Алексова. Форумът се състоя в конферентната зала на ОУ „Иван Вазов“ с директор Светла Георгиева. Конференцията допринесе за обогатяването на познанието в областта на чуждоезиковото обучение и приложната лингвистика, очертани бяха нови изследователски подходи, предложени бяха иновативни и интерактивни методически практики.

Обучението по български език като чужд представлява обмен на интелектуални знания, но и способ за формирането на интеграционен модел, чрез който чужденците стават част от социокултурното пространство на българите. Българският език се изучава от различни целеви групи – чуждестранните студенти и граждани в България, децата на българите в чужбина, бежанците и лицата, търсещи закрила и др.

Провеждането на научния форум „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ предостави възможност за обмен на идеи, за съграждане на нова образователна концепция и изработването на критерии за повишаване качеството на обучителния процес по български език като чужд. Акцент беше положен върху формирането на устойчив модел за адаптация на бежанците чрез обучение по български език и българска култура.

Свои доклади представиха водещи специалисти в областта на обучението по български език като чужд. Проведени бяха три научни сесии.

В първата научна сесия – „Теории и практики в обучението по български език като чужд“, бяха включени докладите на проф. д.ф.н. **Красимира Алексова** (*За конклузива в обучението по български език като чужд*), доц. д-р **Мирена Пацева**, ас. **Елена Руневска** (*Прозодични аспекти на произношението на украински студенти, изучаващи български като чужд*), доц. д-р **Албена Добрева** (онлайн) (*Фонетико-фонологична компетентност в обучението на студентите логопеди*), доц. д-р **Венера Матеева-Байчева**, гл. ас. д-р **Весела Шушлина** (*Компетентностен подход в чуждоезиковото обучение. Развитие на уменията „Как да...“ в обучението по български език като чужд (втори)*), д-р **Миглена Дикова-Миланова** (онлайн) (*Студенти българисти от Гент преподават в БУ „П. Яворов“, Брюксел: стратегии на обучението по български език като втори в университет и средното училище*), **Красимира Колева** (*Българското участие в международния проект QuiLL (Quality in Language Learning) за преподаване на майчиния език като чужд във висшите училища*), доц. д-р **Петя Несторова** (*Често допускани грешки от монголските студенти в обучението по български език като чужд*), доц. д-р **Атанас Атанасов** (*Електронни ресурси в обучението по български език като чужд*).

В рамките на втората научна сесия – „Гледни точки, иновации и перспективи в обучението по български език като чужд“, своите доклади изнесоха участниците: **Мила Милиева** (*Човеколюбиво преподаването на български език като чужд – сблъсък на очаквания и реалност в процеса на обучение*), гл.ас. д-р **Рени Манова**, гл.ас. д-р **Катрин Костова** (*Адаптирани и преводни текстове за нуждите на обучението по български език като чужд*), **Мая Йосифова** (*Ролята на иконичността при изучаването на български език като чужд*), гл.ас. д-р **Красимира Хаджиева** (*Приказката като културен мост между „ние“ и „те“*), **Димитрия Желязкова** (онлайн) (*Изграждане на положителна нагласа у обучаемите в условията на чуждоезиков контекст*), доц. д-р **Силвена Ставрева-Доростолска** (онлайн) (*Когнитивни трансформации и културна интерференция в обучението по български език като чужд*).

В третата научна сесия – „Езикът като средство на интеграцията – нормативна и методическа база“, бяха включени докладите на д-р **Анастасия Новикова**, **Вяра Михайлова**, д-р **Катрин Костова** (*Академия за учители на деца бежанци: Български език като чужд през 2022/2023 учебна година*), доц. д-р **Катя Исса** (*Езикът като средство за образование в периода на 10-годишна адаптация на бежанците в българското общество и училище*), доц. д-р **Людмила Кирова** (*Обучението на мигранти в контекста на Общата европейска рамка за езици: учене, преподаване, оценяване. Придружаващ том с нови дескриптори*), доц. д-р **Биляна Тодорова**, гл.ас. д-р **София Мицова** (*Методи и подходи в обучението по български език в помощ на адаптирането на украинските бежанци в България. Наблюдения и диагностика*), **Анжела Георгиева** (*Миграция и общност в ерата на дигиталната свързаност*), **Кристина Гологанова** (*Ролята на езиковата подкрепа за социалната интеграция*).

на децата бежанци), **Нина Борисова, Боянка Иванова** (Анализ на съществуващата нормативна база, отнасяща се до езиковата и образователна интеграция на деца и ученици в задължителна училищна възраст, идващи от чужди образователни системи в България), **Пролет Николова-Грозданова** (Българският език в социалната работа с чужди граждани, лишени от свобода, като средство за ресоциализация и интеграция), **Диана Боримечкова, Русанка Ляпова** (Изпит по български език като чужд съгласно стандарта на NATO STANAG 6001).

В рамките на форума беше проведена и кръгла маса, на която своите възгледи за преподаването на българския език като чужд споделиха директори на български училища в чужбина, експерти от неправителствения сектор, както и педагогически специалисти. Набелязани бяха проблемите и трудностите, съпътстващи процеса на преподаването на българския език като чужд, но и способности за преодоляването им. Съградени бяха дескриптивни и приложни модели. Очертах се перспективи за бъдеща работа.

Провеждането на конференцията беше изключително важно с оглед на динамичните процеси на миграция в България през последните години и необходимостта от приобщаването на бежанците и лицата, търсещи или получили закрила, към българската езикова и културна среда.

Първата международна научно-приложна конференция „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ събра съмишленици, които вярват в значимостта на българския език като културна ценност и необходимостта от провеждането на цялостна и последователна политика за неговото популяризиране. Специалистите на конференцията се обединиха около идеята за издигането на престижа на българския език като аксиологичен маркер чрез изработването на стандарти и официално разписани мерки на национално ниво.

БЕЛЕЖКИ

1. Конференцията „Контакт на езици и култури. Българският език в контекста на мигрантската криза и адаптацията на бежанци“ беше осъществена по проект на ФНИ-СУ, номер на договора:80-10-158/ 16.05.2023 с ръководител доц. д-р Венера Матеева-Байчева.

Dr. Reni Manova

WoS Researcher ID: S-9882-2019

ORCID iD: 0000-0002-1392-8946

Faculty of Slavonic Studies

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

Sofia, Bulgaria

E-mail: r_manova@slav.uni-sofia.bg